

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van de site St. Servaes te Lanaken

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van de site St. Servaes te Lanaken

Annelies De Raymaeker

Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van de site St. Servaes te Lanaken

Initiatiefnemer:	Gemeente Lanaken
Projectleiding:	Annelies De Raymaeker
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2017, Studiebureau Archeologie bvba

Hoofdstuk 1   Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017E364
Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148
Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie: Lanaken, Postweg (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x: 239174; y: 176791
punt 2: x: 239277; y: 176882
Lanaken, Afd. 2, Sectie E, percelen 489G (deels) (fig. 1.3)
Periode uitvoering: 1 – 31 mei 2017
Relevante termen: bureauonderzoek, Kempen, Maaskant en (Zand)leemstreek, buitengebied, Steentijd, Romeinse periode
Verstoorde zones: Het terrein was in het verleden bebouwd. De aard van de bebouwing (in omvang en diepte) is echter niet gekend.

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

Fig. 1.3: Uittreksel van het kasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied wordt een CAI-locatie vermeld: CAI 52588 (fig. 1.29). Deze locatie meldt een toevalsvondst uit 2008 waarbij bij de bouw van de sporthal door J. Simons een smalle vuistbijl, partieel geretoucheerd werd aangetroffen samen met aardewerk en bouw materiaal dat mogelijk in de Romeinse periode wordt gedateerd. Deze vondst zou zijn gemeld aan T. Vanderbeken van Zolad. Er werd geïnformeerd bij Zolad voor meer informatie met betrekking tot deze vondst, maar daar wist men niets van deze vondstmelding².

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

² pers. comm. T. Vanderbeken.

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkenkend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Geen.

1.1.4 Beschrijving geplande werken³

Huidige toestand

Het projectgebied, met een oppervlakte van 4593 m², was in een recent verleden nog bebouwd. Deze bebouwing werd ondertussen gesloopt, waarna het terrein braakliggend bleef. De verharding is bij de afbraak blijven liggen.

Fig. 1.4: Zicht op de huidige situatie van het projectgebied.

Geplande toestand

Binnen het projectgebied wordt een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag gepland voor de bouw van twee meergezinswoningen (fig. 1.5).

Beide blokken hebben een individuele oppervlakte van ca. 573,60 m². Onder deze twee woonblokken komt een volledige ondergrondse parkeergarage. Deze parkeergarage heeft een oppervlakte van 1.640,86 m². Hiervoor wordt een verstoringdiepte van 310 cm onder het maaiveld voorzien. De toegang tot de parkeergarage komt langs de noordelijke kant van het projectgebied, tussen de twee blokken in.

Zowel aan blok A als blok B wordt een regenwaterput en een bufferbekken voorzien. De regenwaterput heeft een diepte van 190 cm onder het maaiveld, het bufferbekken betekent een uitgravingsdiepte van 98 cm. Alle nutsvoorzieningen worden in de onmiddellijke nabijheid van de geplande gebouwen voorzien.

³ Alle informatie met betrekking tot de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer. Alle informatie die op dit moment voorhanden is, wordt vermeld in de archeologienota. Voor de leesbaarheid van de bouwplannen worden deze ook digitaal meegeleverd in bijlage.

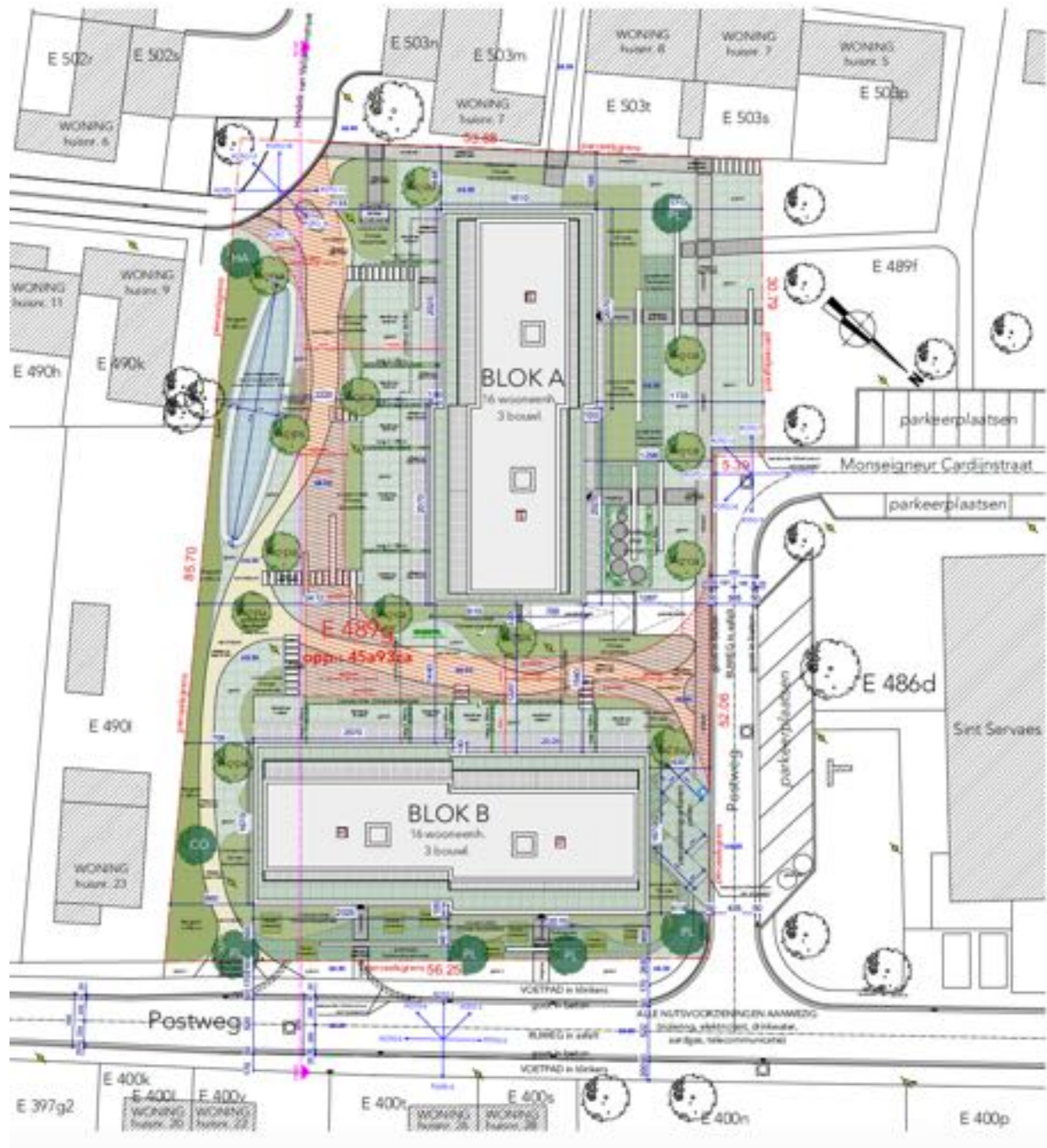

Fig. 1.5: Inplantingsplan van de geplande ontwikkeling.

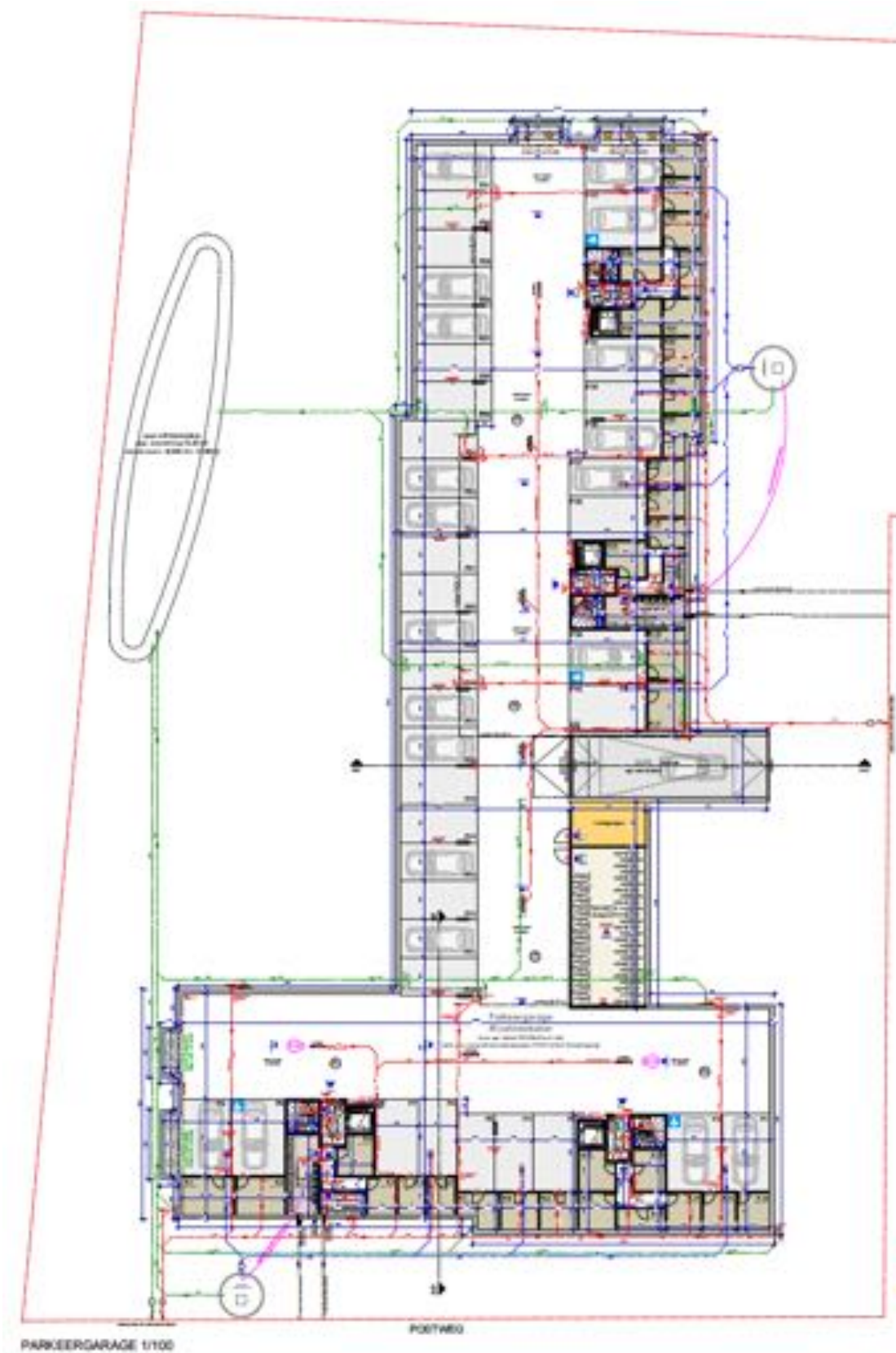

Fig. 1.6: Inplanting van de ondergrondse parkeergarage.

Fig. 1.7: Grondplan van Blok A (noorden).

Fig. 1.8: Doorsnede van blok A.

Fig. 1.9: Grondplan van blok B (zuiden).

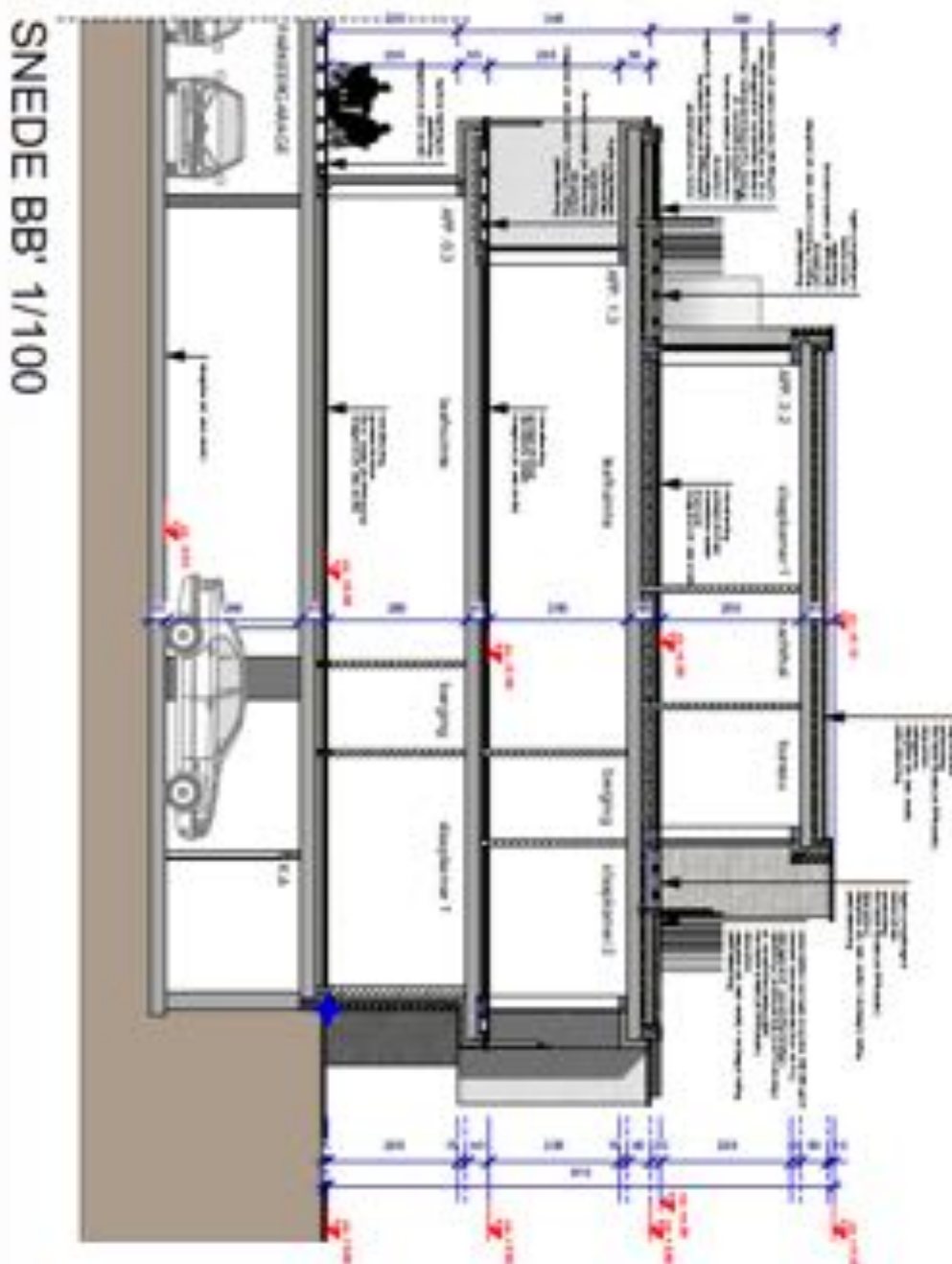

Fig. 1.10: Doorsnede van blok B.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair Geologische kaart
- Bodemerosiekaart
- Bodembedekkingskaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Frickxkaart (1714-1727)
- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Popp-kaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1971, 2000-2003, 2012)
- Topografische kaarten (1863, 1879, 1892, 1903, 1914, 1996)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied heeft een oppervlakte van 4.612 m². Het is gelegen op een hoogte tussen ca. 67 – 68 m TAW (fig. 1.11) in het Maasbekken en maakt zowel deel uit van de archeoregio de Kepen, als de archeoregio Maaskant en (Zand)leemstreek (fig. 1.2). Een gedetailleerde kijk op het projectgebied toont ons een eerder grillig terrein met maximale hoogteverschillen van ongeveer 50 cm (fig. 1.12 en fig. 1.13). Verder ligt het projectgebied iets hoger dan de ruime omgeving.

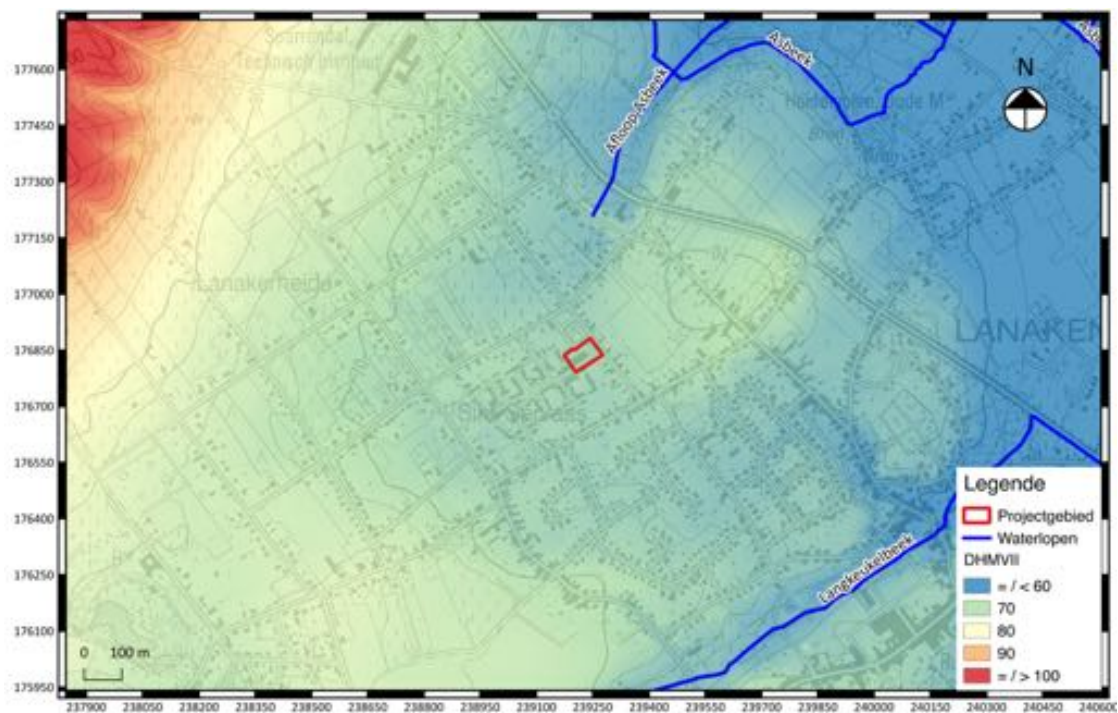

Fig. 1.11: Uittreksel uit het Digitaal Hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied.

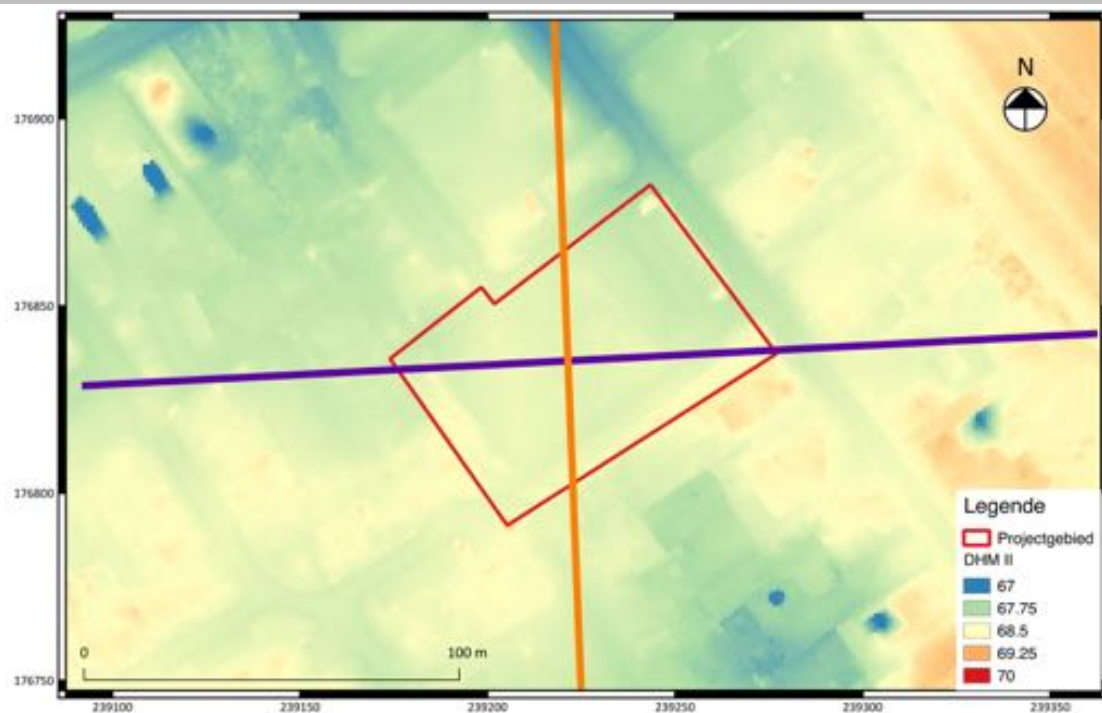

Fig. 1.12: Detail uit het Digitaal Hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied en de twee geplaatste terreinsneden.

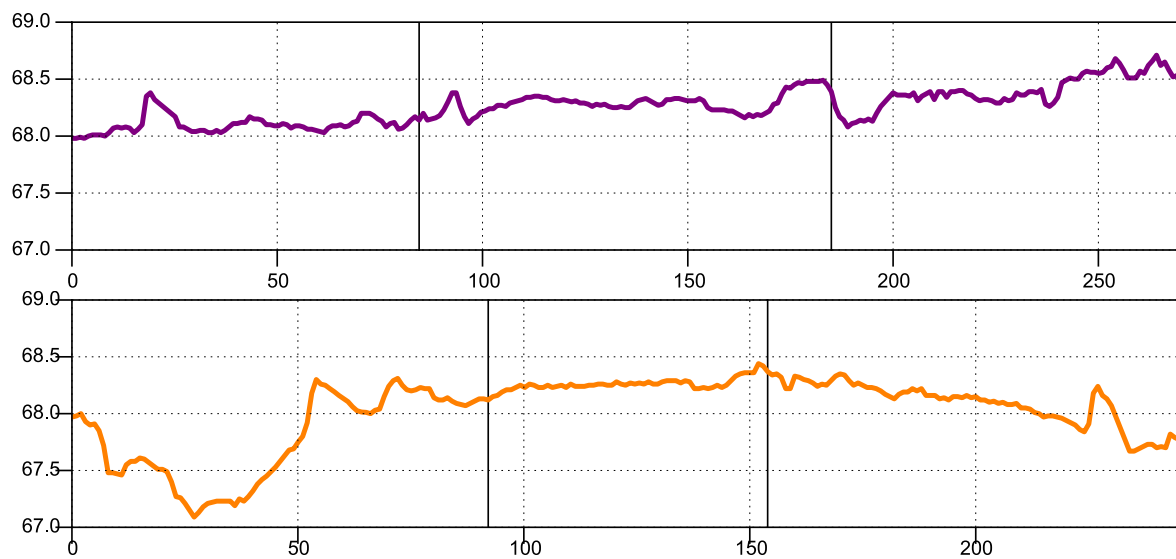

Fig. 1.13: Terreinverloop ter hoogte van het projectgebied.

De bodemkaart (fig. 1.14) karteert het projectgebied op een Sbf2t- en een Scf2-bodem⁴.

- Sbf2t: zeer droge tot droge lemige zandgrond met een weinig duidelijk humus en/of ijzer B horizont

⁴ Op basis van de gegevens van de bodemkaart en de resultaten van het bureauonderzoek werd een landschappelijk booronderzoek aanbevolen. Op het terrein bleek echter dat de bovengrond van het projectgebied grotendeels uit puin bestaat, waardoor er geen boringen konden worden uitgevoerd.

Fig. 1.15: Uittreksel uit de tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

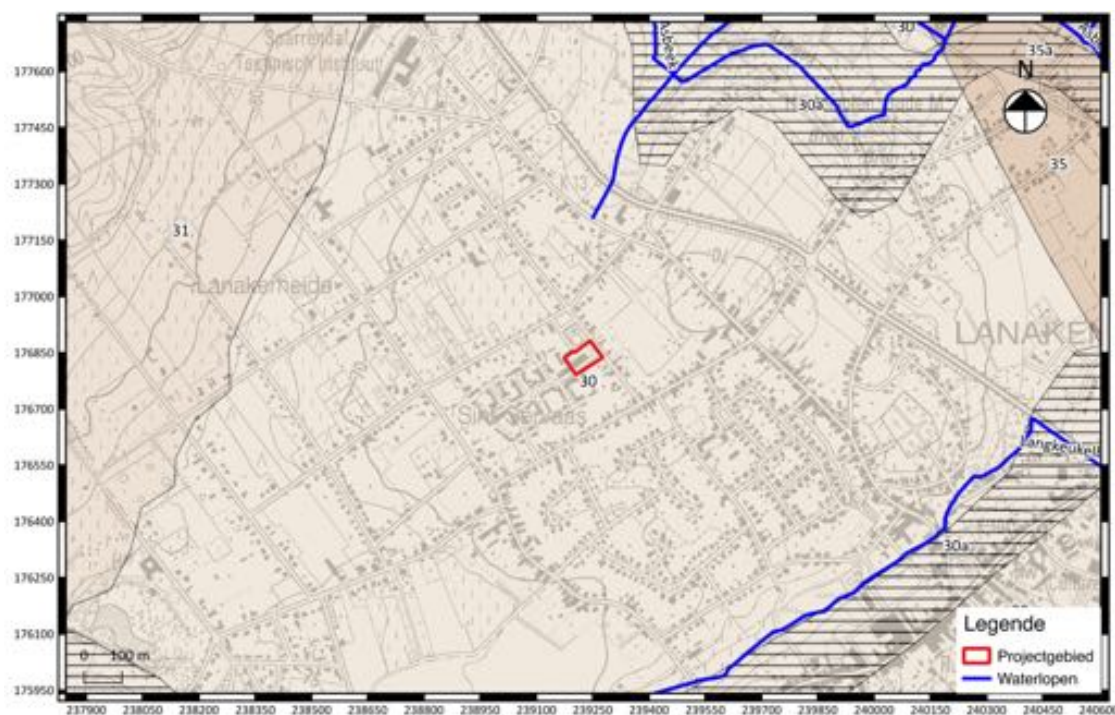

Fig. 1.16: Uittreksel uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

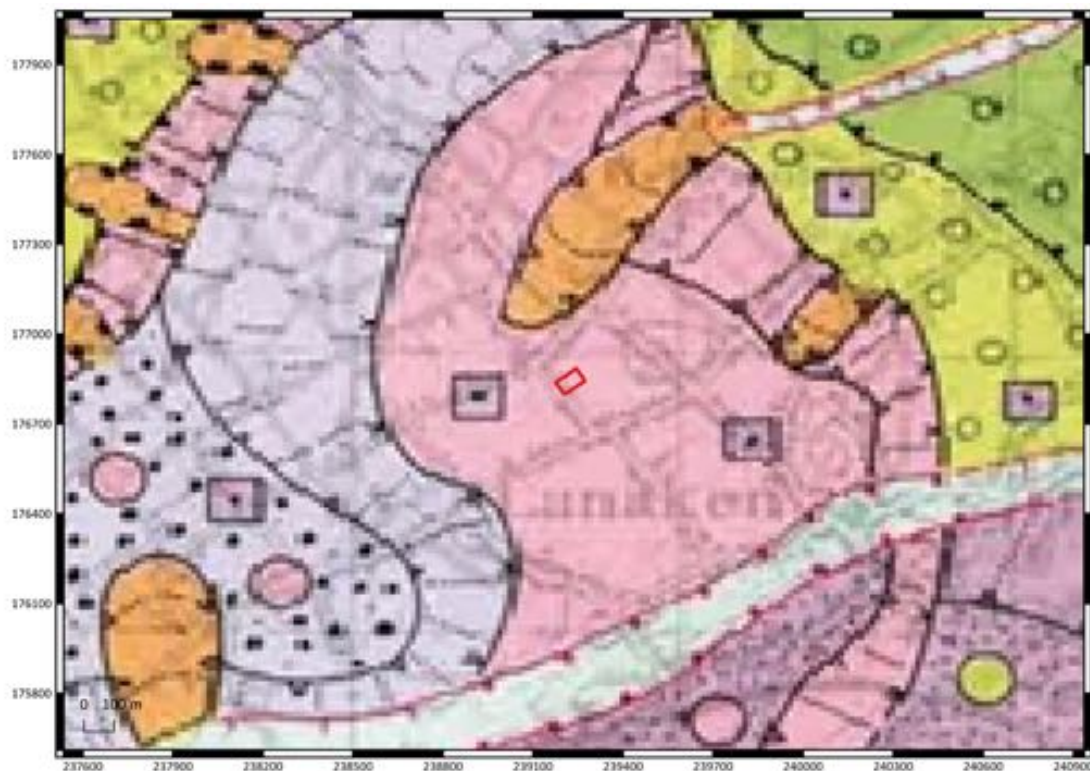

Fig. 1.17: Uittreksel uit de geomorfologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied maakt deel uit van de gemeente Lanaken en is gelegen in de provincie Limburg. Lanaken werd voor het eerst vermeld als *Ludinaca* in 810. De gemeente ligt op de linkeroever van de Maas en werd al bewoond sinds de steentijd. Dit is aangetoond door het grote aantal lithische voorwerpen die men heeft gevonden.

Aanvankelijk behoorde het grondgebied waarschijnlijk tot het domein van de Duitse keizer, die omstreeks 1100 het landgoed aan de heren van Pietersheim schonk. Het grootste gedeelte van het grondgebied heeft steeds deel uitgemaakt van de Loonse heerlijkheid Pietersem, die rechtstreeks ressorteerde onder het Duitse rijk en het statuut van vrije rijksbaronie had. De huidige gemeente ontstond in 1808 door de samenvoeging van de gehuchten Smeermaas, Hocht, Pietersem, Cauberg, Bessemer en Buchden.⁵

Op het historisch kaartmateriaal uit de 18de en 19de eeuw is te zien dat het projectgebied in een landelijke regio gelegen was, dit beeld is te zien op de Ferrariskaart (fig. 1.18 en fig. 1.19). Het projectgebied is gelegen op enkele landbouwpercelen nabij een weg die langsheen het terrein loopt. Ten oosten van het projectgebied is er een woonkern of gehucht op te merken met de naam Peetershem. Dit is het gehucht dat de heren van Pietersheim ontvingen van de Duitse keizer. Ten westen van het terrein bestaat een groot deel van de omgeving uit heide met drie plekken die aangeduid zijn als onbegaanbaar moeras. Op de Atlas der Buurtwegen (fig. 1.20 en fig. 1.21) en de kaart van Vandermaelen (fig. 1.22 en fig. 1.23) is het gehucht Peetershem niet meer te zien. Er is nog

⁵ Vandeputte, O. 2009, p. 206

steeds niet al te veel bebouwing, maar er zijn wel duidelijk meer wegen bijgekomen. Op de Vandermaelenkaart is ook te zien dat een groot deel van de omgeving wordt ingenomen door bos. De luchtfoto van 1971 (fig. 1.24) toont eenzelfde beeld.

Op de recentere luchtfoto van 2000 en 2012 (fig. 1.26 en fig. 1.27) en de topografische kaart van 1996 (fig. 1.25) is duidelijk te zien dat er heel wat nieuwe bebouwing is bijgekomen. Het projectgebied zelf is bebouwd⁶. De luchtfoto van 2016 (fig. 1.28) toont de huidige, braakliggende situatie van het projectgebied. Het oostelijk deel van het terrein is in gebruik als parking.

Fig. 1.18: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

⁶ Over de aard van de bebouwing en de verstoring die dit met zich meegebracht heeft, is niets bekend.

Fig. 1.19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.20: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.21: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

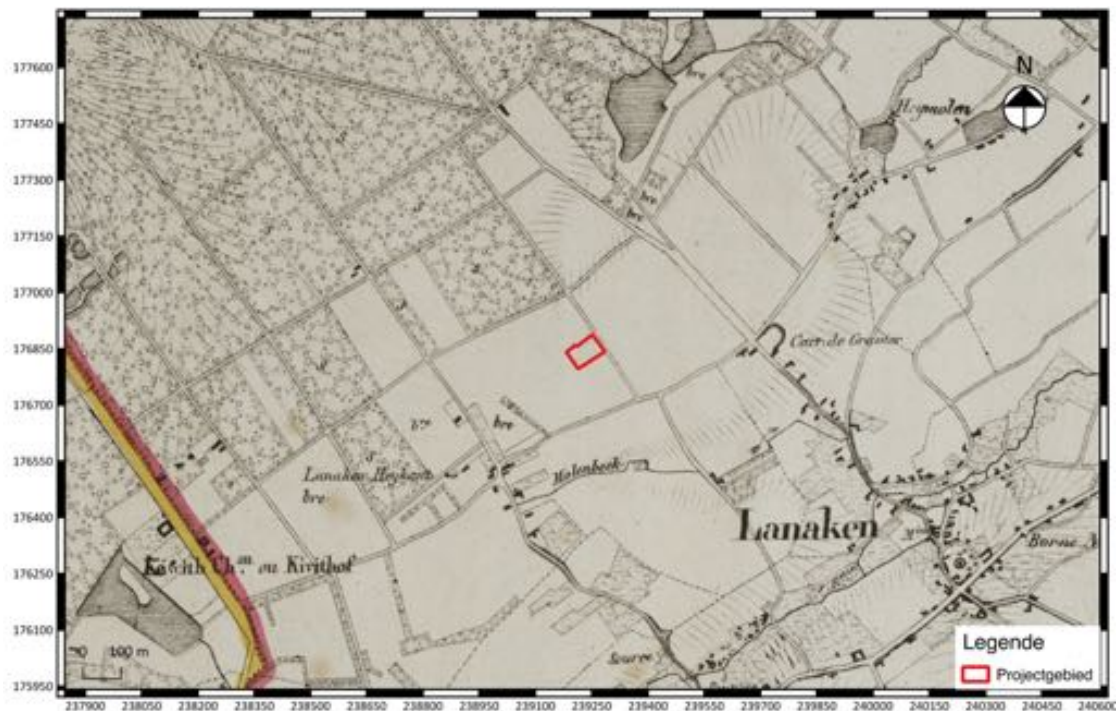

Fig. 1.22: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

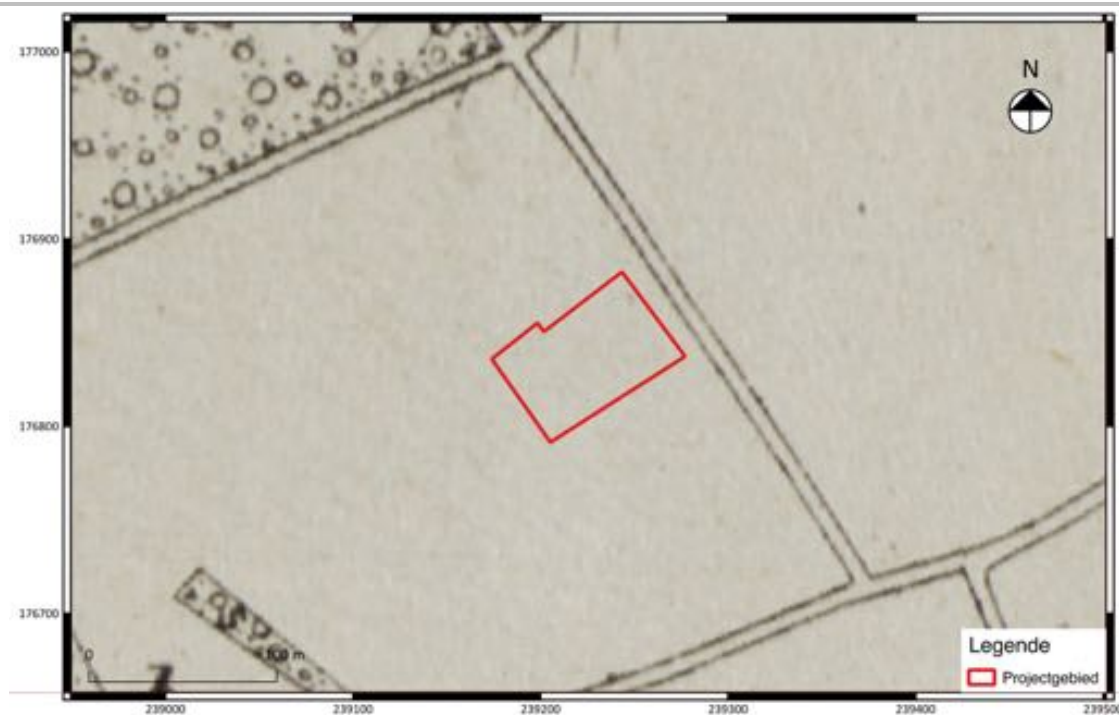

Fig. 1.23: Detail uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.24: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.25: Detail uit de topografische kaart van 1996 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.26: Detail uit een luchtfoto van 2000 met aanduiding van het projectgebied.

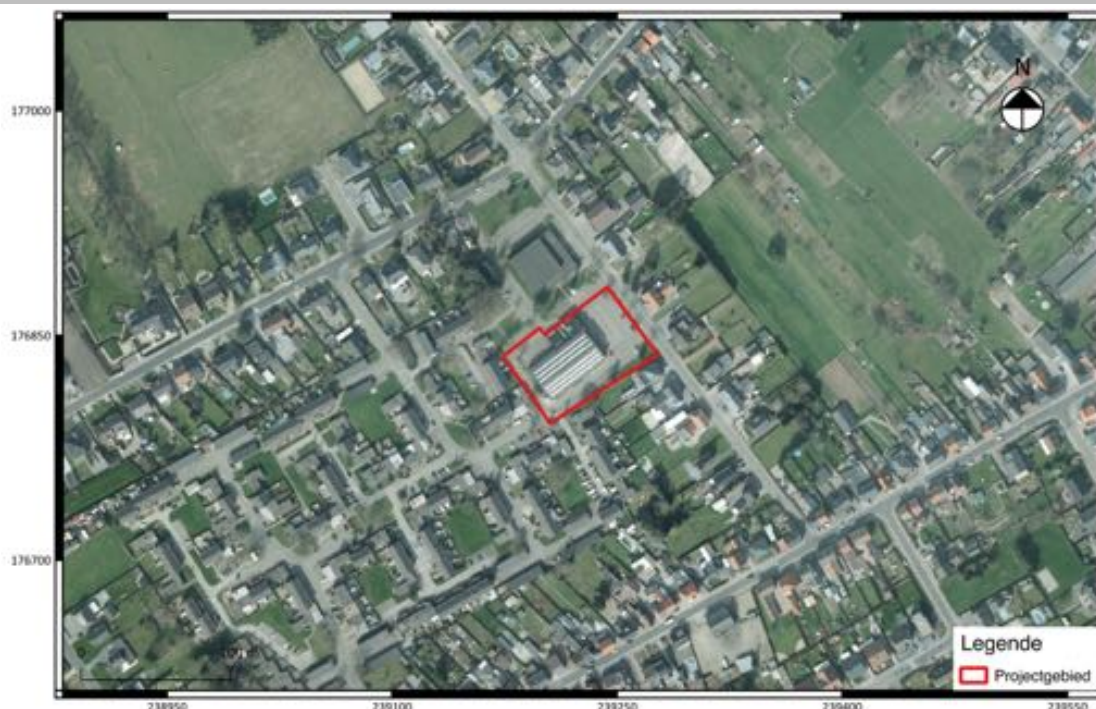

Fig. 1.27: Detail uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.28: Detail uit een luchtfoto van 2016 met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Binnen het projectgebied wordt een CAI-locatie vermeld: CAI 52588 (fig. 1.29). Deze locatie meldt een toevalsvondst uit 2008 waarbij bij de bouw van de sporthal door J. Simons een smalle vuistbijl, partieel geretoucheerd werd aangetroffen samen met aardewerk en bouw materiaal dat mogelijk in de Romeinse periode wordt gedateerd. Deze vondst zou zijn gemeld aan T. Vanderbeken van Zolad. Er werd geïnformeerd bij Zolad voor meer informatie met betrekking tot deze vondst, maar daar wist men niets van deze vondstmelding⁷.

Onmiddellijk tegenover het projectgebied werd begin 2017 voor een groot projectgebied een archeologienota geschreven in het kader van een geplande verkavelingsvergunning. In deze archeologienota werd een programma van maatregelen opgesteld waarin verder archeologisch vooronderzoek (in uitgesteld traject) onder de vorm van een proefsleuvenonderzoek werd geadviseerd⁸. Het veldwerk werd tot op heden nog niet uitgevoerd.

In de ruime omgeving van het projectgebied werden in de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI)⁹ verschillende meldingen opgenomen. De dichtstbijzijnde locaties zijn:

- CAI 52376: lithisch materiaal uit het midden-neolithicum.
- CAI 52902: paternosterkruis en muntstukken uit de Nieuwe Tijd.
- CAI 790003: lithisch materiaal uit het neolithicum.
- CAI 50580: aardewerk uit de Romeinse Tijd.
- CAI 52556: metalen zegelstempel uit de late middeleeuwen.
- CAI 150081: enkele munten uit de 16de, 18de en 19de eeuw; militairen piloteninsigne van de Britse luchtmacht; gevonden op een crash-site van WO II.
- CAI 52585: lithisch materiaal uit de Steentijd en vondstenconcentratie van 32 stukken vuursteen uit het Mesolithicum.

Daarnaast zijn er nog enkele gebouwen als bouwkundig erfgoed of als monument opgenomen, is er een beheersplan opgesteld voor het Kasteel Pietersheim en is er een beschermd landschap aangeduid:

- Relict ID 894: Parochiekerk Sint-Servaas.
- Relict ID 2958: watermolen Heidemolen.
- Relict ID 20812: beheersplan voor het domein en kasteel Pietersheim.
- Relict ID 300255: Steilrand van het Kempisch Plateau van de Kikbeek tot de Asbeek.

Ook zijn er enkele zones aangeduid waar er een negatief archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Deze zijn voornamelijk ten noorden en ten zuiden van het projectgebied te situeren.

Op ca. 700 m ten noordoosten van het projectgebied, ter hoogte van de Wijngaardstraat, werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door Studiebureau Archeologie in 2016¹⁰. Tijdens dit onderzoek werden antropogene bodemsporen en een concentratie van lithisch materiaal aangetroffen, waarschijnlijk uit het Laat-Paleolithicum. De bodemprofielen kwamen niet overeen met de bodemkaart en bijgevolg had men geen hoge verwachting voor steentijd. Tijdens het

⁷ pers. comm. T. Vanderbeken.

⁸ De Raymaecker 2016; <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2307>

⁹ <https://cai.onroerenderfgoed.be>

¹⁰ Van Liefferinge 2016.

proefsleuvenonderzoek trof men een plaggenprofiel aan (Scm) met de restanten van de originele A-horizont (loopvlak) in plaats van een mattig natte, zwak ontwikkelde podzol (Sdf1). Daarnaast werd er een natte plaggenbodem aangetroffen (Sem) in plaats van een matig droge plaggenbodem (Scm) en een matig droge, zwak ontwikkelde podzolbodem in lemig zand in plaats van een matig droge lemige zandgrond (sPcc). Tijdens dit onderzoek kwamen meer dan 200 vuurstenen artefacten aan het licht. Er werd debitage materiaal gevonden, geretoucheerde stukken (werktuigen), verbrande stukken, brokjes oolithische hematiet en ecofacten (verkoold zaadjes).

Sinds 14 november 2016 is ondermeer Dr. Bart Vanmonfort en prof. Dr. Philip Van Peer van de Katholieke Universiteit Leuven een opgraving in functie van steentijd aan het uitvoeren op de percelen gelegen aan de Wijngaardstraat te Lanaken.

Verder zijn er tot op heden in de nabijheid van het projectgebied geen archeologische vindplaatsen gekend. Er zijn in het gebied nog maar weinig archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen kan dus eerder het gevolg zijn van het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

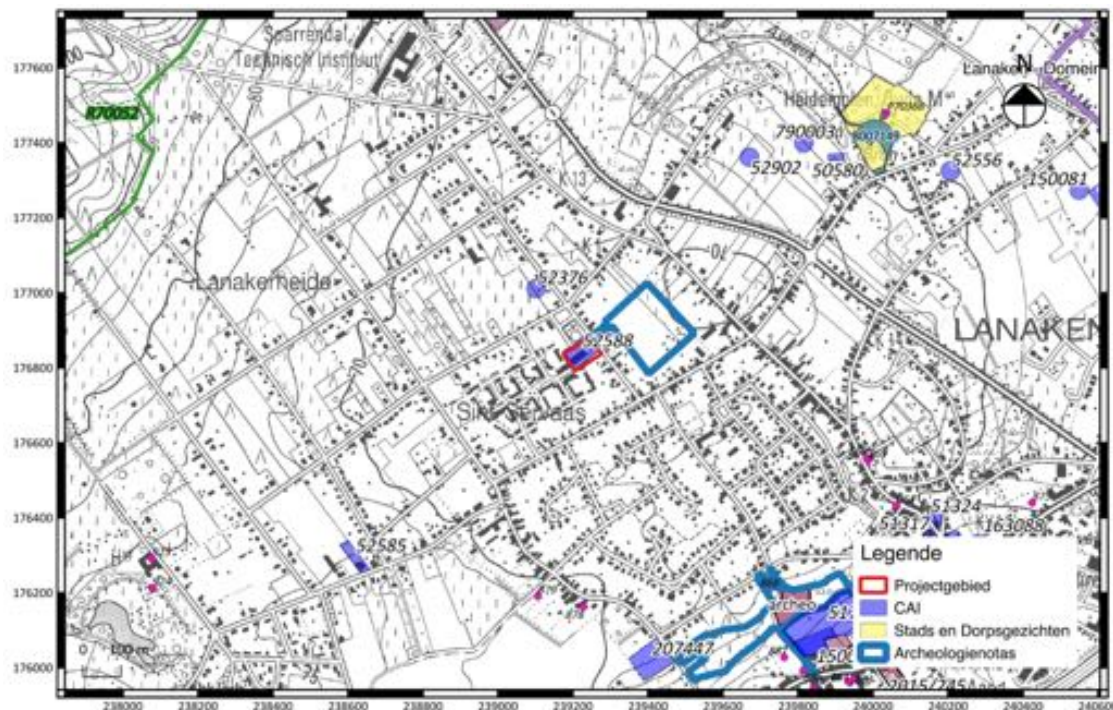

Fig. 1.29: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied¹¹.

¹¹ www.agiv.be

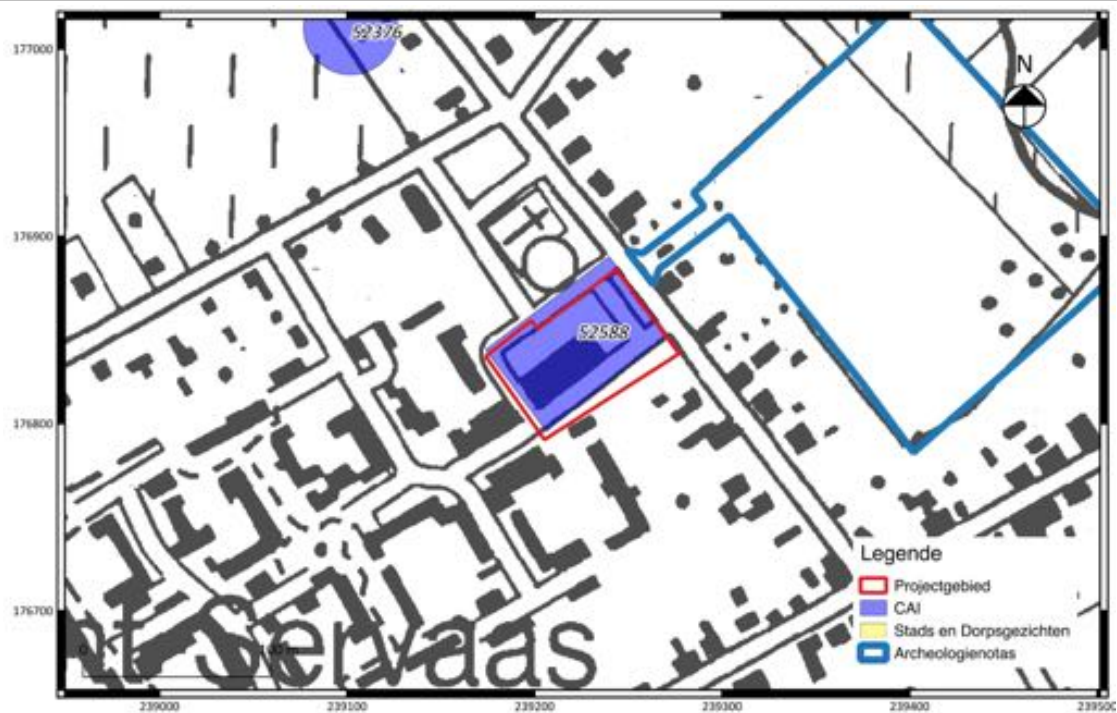

Fig. 1.30: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) met aanduiding van het projectgebied.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied bevindt zich binnen de huidige kern van Lanaken. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden reeds enkele archeologische vondsten werden aangetroffen. Deze vondsten zijn gedateerd vanaf de steentijd tot en met de Nieuwe Tijd.

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied, ter hoogte van de Wijngaardstraat te Lanaken, werd tijdens een proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd door Studiebureau Archeologie in 2016, een concentratie aan steentijdartefacten aangetroffen. Het betrof meer dan 200 vuurstenen artefacten. Er werd debitage materiaal gevonden, geretoucheerde stukken (werktuigen), verbrande stukken, brokjes oolithische hematiet en ecofacten (verkoold zaaadjes).

Sinds 14 november 2016 is ondermeer Dr. Bart Vanmonfort en prof. Dr. Philip Van Peer van de Katholieke Universiteit Leuven een opgraving in functie van steentijd aan het uitvoeren.

Op de geomorfologische kaart van de Maasvallei wordt het projectgebied gesitueerd op een erosieterras van de Maas. Dit terras werd tijdens de glaciële perioden afgedekt door dekzanden. Op de bodemkaart staat het projectgebied gekarteerd als een Sbf2t en Scf1t-bodem. Dit is een matig droge tot zeer droge tot droge lemige zandgrond met weinig duidelijk humus en/of ijzer B horizont. Op basis van deze elementen is de verwachting voor steentijd eerder laag. Echter, tijdens het proefsleuvenonderzoek dat zonet werd vermeld, werden andere bodems in de referentieprofielen aangetroffen. Het is dus mogelijk dat de gegevens van de bodemkaart niet overeen komen met de huidige situatie op het terrein. Daarbij komt ook de grote concentratie aan lithisch materiaal ter hoogte van de Wijngaardstraat en de losse vondsten van lithisch materiaal in de databank van de CAI. Bijgevolg kan er dus gesteld worden dat er eerder een hoge verwachting voor steentijd artefacten is.

De geplande werken die op het projectgebied zullen plaatsvinden, het bouwen van twee meergezinswoningen met een ondergrondse parkeergarage, zullen een grote impact op het aanwezige bodemarchief hebben. Hoewel het terrein in het verleden bebouwd was, kon er geen grootschalige verstoring van de bodemopbouw worden vastgesteld. Een aanbevolen landschappelijk booronderzoek kon niet worden uitgevoerd aangezien de bovengrond van het projectgebied uit voornamelijk puin bestond. Bijgevolg is het noodzakelijk om verder archeologisch onderzoek (met ingreep in de bodem) in uitgesteld traject uit te voeren.

1.2.5 Synthese

Het projectgebied bevindt zich binnen de huidige kern van Lanaken. Het maakt deel uit van een regio waar in het verleden reeds enkele archeologische vondsten werden aangetroffen. Deze vondsten zijn gedateerd vanaf de steentijd tot en met de Nieuwe Tijd.

In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied, ter hoogte van de Wijngaardstraat te Lanaken, werd tijdens een proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd door Studiebureau Archeologie in 2016, een concentratie aan steentijdartefacten aangetroffen. Het betrof meer dan 200 vuurstenen artefacten. Er werd debitage materiaal gevonden, geretoucheerde stukken (werktuigen), verbrande stukken, brokjes oolithische hematiet en ecofacten (verkoalde zaadjes).

Sinds 14 november 2016 is ondermeer Dr. Bart Vanmonfort en prof. Dr. Philip Van Peer van de Katholieke Universiteit Leuven een opgraving in functie van steentijd aan het uitvoeren.

Op de geomorfologische kaart van de Maasvallei wordt het projectgebied gesitueerd op een erosieterras van de Maas. Dit terras werd tijdens de glaciële perioden afgedekt door dekzanden. Op de bodemkaart staat het projectgebied gekarteerd als een Sbf2t en Scf1t-bodem. Dit is een matig droge tot zeer droge tot droge lemige zandgrond met weinig duidelijk humus en/of ijzer B horizont. Op basis van deze elementen is de verwachting voor steentijd eerder laag. Echter, tijdens het proefsleuvenonderzoek dat zonet werd vermeld, werden andere bodems in de referentieprofielen aangetroffen. Het is dus mogelijk dat de gegevens van de bodemkaart niet overeen komen met de huidige situatie op het terrein. Daarbij komt ook de grote concentratie aan lithisch materiaal ter hoogte van de Wijngaardstraat en de losse vondsten van lithisch materiaal in de databank van de CAI. Bijgevolg kan er dus gesteld worden dat er eerder een hoge verwachting voor steentijd artefacten is.

De geplande werken die op het projectgebied zullen plaatsvinden, het bouwen van twee meergezinswoningen met een ondergrondse parkeergarage, zullen een grote impact op het aanwezige bodemarchief hebben. Hoewel het terrein in het verleden bebouwd was, kon er geen grootschalige verstoring van de bodemopbouw worden vastgesteld. Een aanbevolen landschappelijk booronderzoek kon niet worden uitgevoerd aangezien de bovengrond van het projectgebied uit voornamelijk puin bestond. Bijgevolg is het noodzakelijk om verder archeologisch onderzoek (met ingreep in de bodem) in uitgesteld traject uit te voeren.

Het is op dit moment niet mogelijk om een inschatting te maken van de diepte waarop het archeologisch vlak kan worden aangetroffen. Het geadviseerde proefsleuvenonderzoek net tegenover het projectgebied werd nog niet uitgevoerd. Een vergelijking met de opgraving die momenteel lopende is van de K.U.L. aan de Wijngaardstraat is niet opportuun aangezien beide projectgebieden niet dezelfde landschappelijke situatie hebben. Daarenboven gaat het bij die opgraving om een steentijdopgraving, waarbij het eerste materiaal reeds in de ploeg- en B-horizont wordt aangetroffen.

Bibliografie

Literatuur

DE RAYMAEKER A. 2016: *Archeologienota: het archeologisch bureauonderzoek aan de Postweg te Lanaken*, Kessel-Lo.

VANDEPUTTE, O. 2009. *Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten: Limburg*. Tielt.

VAN LIEFFERINGE N. & SMEETS M. 2016: *Het archeologisch vooronderzoek aan de Wijngaardstraat te Lanaken*, Kessel-Lo.

Websites

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2307>

www.agiv.be

www.cartesius.be

www.geoportaal.be

www.geopunt.be